

SOCIÁLNEJ POLITIKE

Schválený na zasadnutí skupiny 18. 5. 2021

Spôsob našej práce už nikdy nebude taký, aký býval. Technologická revolúcia, ktorej sme svedkami, vedie k nevídanému technickému pokroku a novým obchodným príležitostiam. Globálny obchod, silná spoločná mena, európske priemyselné a environmentálne normy a silný jednotný trh vytvárajú pozitívny kolobeh úspešných spoločností, vyšších daňových príjmov a väčšieho počtu kvalitnejších pracovných miest. Pokrok vedie k prosperite. Touto technologickou revolúciou sa zároveň radikálne menia hospodárske modely, sociálne systémy a trh práce.

Ako kresťanskí demokrati podporujeme využitie celého potenciálu technologickej revolúcie, pričom sa musí zabezpečiť, aby mal každý v našej spoločnosti možnosť sa na tejto prosperite podieľať. Nikoho by sme nemali opomenúť a musíme presadzovať politiky, v ktorých sa zohľadňujú demografické výzvy a podporujú rovnaké príležitosti pre všetkých, najmä pre tých, ktorých kríza zasiahla najviac, ako sú zraniteľné skupiny, rodiny, mladá generácia a staršie osoby. Veríme, že naše hodnoty platia viac než kedykoľvek predtým a že predstavujú pevný východiskový bod, na ktorom budeme stavať budúcnosť. Spája sa v nich to najlepšie z konzervatívneho, liberálneho a kresťansko-sociálneho spôsobu myslenia. Konceptia sociálneho trhového hospodárstva s rovnováhou medzi slobodou a neobmedzeným rozvojom jednotlivca na jednej strane a solidaritou so všetkými v spoločnosti na strane druhej je kľúčovou odpoveďou na výzvy našej doby.

Dosiahnuť ho musíme v rámci poskytovania dôstojnej práce založenej na dôstojnosti a zásluhách a musí viesť k spoločnosti, ktorá je viac než len súhrnom

úsilia jednotlivcov. To znamená, že Európa a jej členské štáty musia konať, aby zabezpečili úctu k práci a spravodlivé odmeňovanie. Mzdy musia ľuďom umožňovať dôstojný život. Znamená to aj slobodu podnikania a rovnaké podmienky v obchode, na jednotnom trhu a v medzinárodných obchodných vzťahoch. Hospodárstvo však slúži všetkým mužom a ženám, nie opačne. Silný jednotný trh, sociálna stabilita a spravodlivosť idú ruka v ruku. Aby bolo možné naplno využiť potenciál jednotného trhu a umožniť na ňom spravodlivú hospodársku súťaž, potrebujeme primerané minimálne normy vrátane noriem v oblasti bezpečnosti pri práci a ochrany zraniteľných skupín, antidiskriminačných noriem a noriem v oblasti spravodlivého vysielania pracovníkov a osobitnú podporu pre znevýhodnené regióny prostredníctvom štrukturálnych fondov.

Táto sociálna politika bola súčasťou Rímskych zmlúv o založení EHS, čím sa zdôrazňuje všeobecný cieľ sociálneho pokroku a vyváženého hospodárskeho rozvoja. Je našou povinnosťou pokračovať v tomto odkaze a preniesť ho do 21. storočia. Keď sa v rokoch 1957 až 1958 spojilo pôvodných šesť zakladajúcich členských štátov EÚ, takisto stáli pred bezprecedentnými hospodárskymi, spoločenskými a technologickými zmenami. Vedeli, že pokrok musí byť hospodársky a zároveň sociálny a každý v ňom musí mať možnosť zohrať svoju úlohu podľa svojich schopností, aby sa vytvorila nová komunita a nová spoločnosť založená na slobodnom, otvorenom a spravodlivom sociálnom trhovom hospodárstve, ktoré umožní hospodárstvám rásť a znižovať chudobu a nerovnosti.

Zachovanie príležitostí v čase pandémie ochorenia COVID-19

Tento záväzok k sociálnemu trhovému hospodárstvu je v súčasnosti potrebnjší ako kedykoľvek predtým. Hlboký hospodársky a sociálny vplyv pandémie COVID-19 je len posledným príkladom toho, prečo sa musíme zaoberať sociálnymi otázkami na európskej úrovni: neregulovať každú drobnosť, ale podporovať členské štáty a zabezpečiť, aby rovnosť príležitostí zostala ústredným bodom európskeho projektu a zároveň sa dodržiavala zásada subsidiarity.

Pandémia COVID-19 má na rôzne členské štáty, rôzne regióny a rôzne skupiny v našej spoločnosti neprímeraný vplyv, pričom najväčšie zasahuje najzraniteľnejšie skupiny. Pandémia odhalila mnohé existujúce nerovnováhy a urýchlila nebezpečné spoločenské trendy. V dôsledku hospodárskeho poklesu je ohrozené živobytie mnohých ľudí. Z tohto dôvodu sme sa dohodli, že k vnútroštátnym opatreniam pridáme opatrenia na európskej úrovni, ako je program SURE, aby sme poskytli jednorazové opatrenie hospodárskej a sociálnej solidarity v Európe. Jeho systém založený na úveroch vylučuje morálny hazard a zároveň poskytuje všetkým európskym členským štátom potrebné prostriedky na zabezpečenie záchranej siete počas tejto pandémie, podporu vnútroštátnych programov skráteného pracovného času a zabránenie hromadnému prepúšťaniu. Nástroj financovaný zo spoločných úverov poskytovaných Európskou komisiou a chránený zárukami členských štátov je jasným prejavom európskej solidarity v čase krízy.

V súčasnosti, keď hospodársky vplyv krízy trvá dlhšie, ako sa pôvodne predpokladalo, v nástroji SURE vidíme európsky systém zaistenia v nezamestnanosti, ktorý ohlásila predsedníčka Komisie Ursula von der Leyen. Nástroj by sa mal preto predĺžiť na celé obdobie súčasnej výnimočnej situácie, mal by byť naďalej založený na úveroch a mal by sa aktivovať iba v prípade závažných vonkajších finančných/hospodárskych otrasov.

Rozvíjanie tých správnych zručností do budúcnosti

V rámci našej reakcie na pandémiu COVID-19 chceme posilniť konkurencieschopnosť našich hospodárstiev zabezpečením toho, aby každý v našich spoločnostiach mal tie správne zručnosti a mohol si nájsť prácu

a naplno využiť svoj talent, a to najmä mladá generácia, ktorá v súčasnosti trpí v dôsledku krízy spôsobenej pandemiou COVID-19. Musíme investovať do ľudského kapitálu a vedomostí, aby sme držali krok s požiadavkami moderného trhu práce. Najmä mladá generácia trpí vysokou mierou nezamestnanosti, pričom mnohí zamestnávateľia nedokážu obsadiť voľné pracovné miesta, pretože nedokážu nájsť ľudí s tými správnymi zručnosťami.

Je nevyhnutné posilniť vzdelávacie programy EÚ a súčasne zosúladiť odbornú prípravu a vzdelávanie s potrebami hospodárstva a spoločnosti budúcnosti, podporovať zamestnancov a učiteľov v tom, aby vyučovali tie správne zručnosti, ako aj podporiť investície do digitálnej infraštruktúry. Značná časť finančných prostriedkov poskytnutých z plánu obnovy v rámci nástroja NextGenerationEU by sa mala vynaložiť na zvyšovanie úrovne zručností a celoživotné vzdelávanie.

Okrem toho chceme, aby EÚ vyvinula nové digitálne platformy pre cezhraničné vzdelávanie a pracovné príležitosti.

Tieto opatrenia by sa nemali obmedzovať iba na okamžité úsilie o obnovu. Podľa prognóz bude v budúcnosti viac ľudí v EÚ pracovať na vysokokvalifikovaných pracovných miestach, pričom sa očakáva pokles potreby nízkokvalifikovaných pracovných miest. Systémy inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy sa preto musia reformovať a aktualizovať, aby sa kvalifikácia pracovníkov prispôbila požiadavkám na trhu práce vrátane požiadaviek vyplývajúcich zo zelenej dohody a z digitalizácie. Celkovo by táto politika mala byť v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv, so zelenou dohodou a s digitalizáciou.

Vzdelávanie je investíciou do našej spoločnej budúcnosti a jedným z hlavných nástrojov rozvoja a seberealizácie každého jednotlivca. Má pozitívny vplyv na sociálnu súdržnosť, ktorá je predpokladom hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest a zamestnanosti.

Digitálny jednotný trh: príležitosť namiesto nadmernej regulácie

Sme presvedčení, že rastúca miera digitalizácie trhu práce a príslušné nové technológie by sa mali vnímať ako príležitosť, a nie ako hrozba. Chceme, aby sa v Európe darilo digitálnym obchodným modelom a súvisiacim novým pracovným príležitostiam.

Chceme, aby sa z nášho kontinentu stalo podnikateľské centrum sveta.

Chceme, aby elektronické trhoviská, poskytovatelia aplikácií a príležitostná ekonomika rovnako ako tradičné podniky podliehali zdaneniu a pravidlám trhu práce, pričom sa zabezpečí ochrana a dôvera spotrebiteľa.

V rámci digitalizácie trhu práce vrátane práce pre platformy by sa mala rešpektovať práca sociálnych partnerov a digitalizácia by nemala viesť k vzniku nového typu postavenia v zamestnaní. Chceme bojovať proti nepravej samostatnej zárobkovej činnosti jasnými kritériami na odlišenie postavenia zamestnancov a nezávislých dodávateľov. Startupy a MSP môžu slobodne využívať inovačné modely práce bez toho, aby bránili spravodlivej hospodárskej súťaži, porušovali pravidlá trhu práce alebo sa vyhýbali platbám do systémov sociálneho zabezpečenia.

Zamestnanci a pracovníci by takisto mali mať úžitok z procesov digitalizácie, napríklad zo spravodlivého rámca pre prácu z domu, z podporných systémov využívajúcich rozšírenú inteligenciu, pričom treba pamätať na ich právo odpojiť sa. Chceme zabezpečiť, aby rozmanitosť pracovných miest a flexibilita, pokiaľ ide o pracovný čas a miesto výkonu práce, boli záležitosťou dobrovoľného rozhodnutia, a nie porušením práv pracovníkov.

Poskytnutie rámca namiesto regulácie minimálnych miezd

Vítame skutočnosť, že Európska komisia upustila od vypracovania záväzného vzorca na stanovenie minimálnych miezd a zároveň navrhuje spoločný európsky spôsob zabezpečenia primeranej mzdy pre všetkých a zabránenia nekalým praktikám a znižovaniu úrovne noriem sociálnej ochrany našich pracovníkov. Jadrom návrhu je ochrana neodlučiteľných práv členských štátov a zásady subsidiarity, ktorými sa riadi náš prístup v oblasti sociálnej politiky.

Prosperita Európy sa nezakladá na centralizovaných rozhodnutiach, ale rešpektuje zákony, zvyky a tradície členských štátov a regiónov - najmä v takej citlivej oblasti, ako je sociálna politika. Európsky duch a hospodársky a sociálny prístup zameraný na človeka však so sebou prinášajú aj pocit jednoty a začlenenia a musia ponúkať riešenia na predchádzanie chudobe (pracujúcich osôb), nekalým praktikám a „pretekcom ku dnu“. Návrh na európske minimálne mzdy by

mal byť v súlade so zásadou č. 6 Európskeho piliera sociálnych práv a mal by každému umožniť dôstojný život bez ohľadu na to, kde pracuje.

Podstatou tohto návrhu musí byť úcta k národným tradíciám a sloboda a posilnenie úlohy sociálnych partnerov. Náš prístup preto nespočíva v tom, aby sme menili, čo dobre funguje na vnútroštátnej úrovni, ale skôr v posilnení existujúcich vnútroštátnych systémov so silným dôrazom na sociálny dialóg, kolektívne vyjednávanie a jeho záväzný účinok. Subsidiarita a solidarita idú ruka v ruku a tvoria dve strany mince. Musia sa však vytvoriť záchranné siete s minimálnymi normami, aby sa zabezpečilo, že všetci pracovníci v Únii budú spravodlivo odmeňovaní a že bude možné predísť výskytu odvetví s nízkymi mzdami, eliminovať atypické a neisté pracovné podmienky a zabrániť rozkladu systémov sociálneho zabezpečenia.

Ak sa členské štáty slobodne rozhodnú stanoviť minimálnu mzdu na úrovni, o ktorej rozhodne členský štát alebo jeho sociálni partneri, chceme sa ubezpečiť, že bude zodpovedať jasne vymedzeným minimálnym normám, pokiaľ ide o pracovníkov, ich dôstojnosť a najzákladnejšie zásady Európskej únie. V záujme subsidiarity odmietame právne záväzné odporúčania a kritériá, v ktorých sa stanovuje úroveň minimálnej mzdy.

Zabezpečenie spravodlivosti bojom proti zneužívaniu

Otvorenosť jednotného trhu a príležitosti pre všetkých možno zaručiť, iba ak EÚ zaujme rázny postoj proti akémukol'vek zneužívaniu. Prioritne chceme, aby začal naplno fungovať Európsky orgán práce, aby podporoval a posilňoval kapacity vnútroštátnych inšpektorátov a orgánov práce, ako aj sociálnych partnerov s cieľom zabezpečiť spravodlivú mobilitu a účinné cezhraničné presadzovanie práv pracovníkov a účinne bojovať proti podvodom v oblasti sociálneho zabezpečenia, zneužívaniu a dumpingu v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi.

Ak sa chceme postaviť proti zneužívaniu a zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s pracovníkmi v celom reťazci dodávateľov, mali by sme sa zaoberať nekalými subdodávateľskými praktikami, pri ktorých sa využívajú umelé konštrukcie, napríklad sčránkovo spoločnosti, fiktívna dočasná agentúrna práca a nepravá samostatná zárobková činnosť.

Aby sme vnútroštátnym orgánom, ako aj Európskemu orgánu práce (ELA) poskytli vhodný nástroj na odhaľovanie zneužívania, mali by sme sa usilovať o to, aby čo najskôr v plnej miere fungovala elektronická výmena informácií o sociálnom zabezpečení (EESSI). Uľahčí cezhraničné výmeny medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia a urýchli vybavovanie jednotlivých prípadov bez toho, aby sa vytvárala ďalšia záťaž pre podniky alebo zamestnancov. Okrem toho by sme mali pokročiť v otázke digitálneho európskeho čísla sociálneho zabezpečenia, ktoré je nevyhnutné pre zabezpečenie právnej istoty, spravodlivej mobility a ochrany a presadzovania práv pracovníkov.

To by malo pomôcť zlepšiť cezhraničnú ochranu práv v oblasti sociálneho zabezpečenia, bojovať proti zneužívaniu a zvýšiť kapacitu Európskeho orgánu práce v oblasti presadzovania.

Politiky na podporu rodiny

Zasadzujeme sa za politiky podporujúce rodiny, ktoré deťom umožnia lepší štart do života a rodičom pomôžu nájsť primeranú rovnováhu medzi ich profesionálnou kariérou a rodinnými povinnosťami. Životná cesta dieťaťa do značnej miery závisí od času a starostlivosti, ktoré sa mu dostanú od rodičov v prvých rokoch života. Znepokojuje nás vysoký počet osôb, ktoré predčasne ukončujú školskú dochádzku a ktorým hrozí, že neskôr budú čeliť nezamestnanosti a chudobe – pričom ide o jav, ktorý sa v mnohých prípadoch prenáša z generácie na generáciu.

EÚ a členské štáty musia podporovať zamestnávateľov, aby prijímali opatrenia, ktoré vychádzajú v ústrety rodinám, napríklad umožnili rodičom využívať teleprácu a dočasne si skrátiť pracovný čas bez výrazného zníženia mzdy a bez pracovnej mobility s cieľom zaručiť starostlivosť a vzdelanie pre ich deti. Je dôležité uplatniť ponaučenia z krízy spôsobenej pandémiou v oblasti regulácie telepráce, aby sme neuškodili zamestnávateľom ani zamestnancom.

Je našou povinnosťou vytvárať a zlepšovať európske politiky, ktorými sa zaručí dodržiavanie práv detí a mládeže a vysoká kvalita ich života.